

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการช่วยเหลือของสามีผู้คลอดที่ให้การช่วยเหลือผู้คลอดครั้งแรกในระยะเจ็บครรภ์ และเปรียบเทียบผลการช่วยเหลือของสามีระหว่างผู้คลอดครั้งแรกที่สามีให้การช่วยเหลือ และผู้คลอดครั้งแรกที่สามีไม่ได้ให้การช่วยเหลือ ต่อการควบคุมตนเอง ความต้องการหายใจปวดและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด

ประชากร

ประชากรที่จะศึกษาเป็นผู้คลอดครั้งแรกที่มาคลอดในโรงพยาบาลของรัฐบาลและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ดังนี้

1. มีอายุการตั้งครรภ์ระหว่าง 34 - 36 สัปดาห์ในขณะที่จะเริ่มการวิจัย
2. มีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี
3. มีการศึกษาอย่างต่ำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. มีความเต็มใจและยินดีเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้
5. ปัจจุบันอยู่กับสามีซึ่งมีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามีมีความเต็มใจ และมีเวลาในการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้
6. เป็นผู้คลอดสามีไม่ได้ฝากคลอดกับแพทย์หรือพยาบาลคนไหนคนใดเป็นพิเศษ
7. ในระหว่างตั้งครรภ์ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใด ๆ
8. มีน้ำหนักตัวไม่เกิน 90 กิโลกรัมและส่วนสูงไม่ต่ำกว่า 150

เซ็นติเมตร

9. ทารกอยู่ในท่าปกติและส่วนน้ำอู่ในระดับไม่สูงกว่า -2 เมื่อรับไว้คลอด
10. ทารกมีน้ำหนักโดยประมาณไม่น้อยกว่า 2500 กรัม และไม่มากกว่า 4000 กรัม
11. เมื่อรับไว้คลอดอยู่ในระยะเจ็บครรภ์จริง ปากมดลูกเปิดแล้ว และถุงน้ำคร่ำยังไม่รั่ว
12. ไม่ได้รับยาเร่งคลอดในการคลอด
13. การคลอดครั้งนี้เป็นการคลอดปกติ

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้คลอดครรภ์แรกที่มีอายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์ที่มีคุณสมบัติตรงตามลักษณะประชากรที่กำหนดไว้ และมาฝากครรภ์ที่แผนกรับฝากครรภ์ของโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ในวันที่มีบริการรับฝากครรภ์คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 08.00 น. ถึง 12.00 น. ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง 15 มกราคม 2534 ซึ่งผู้คลอดกลุ่มนี้ จะครบกำหนดคลอดและมาคลอดที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม ถึง วันที่ 12 มีนาคม 2534

ผู้คลอดที่เป็นตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองได้รับการช่วยเหลือในขณะเจ็บครรภ์จากสามีซึ่งได้รับการสอนและฝึกปฏิบัติวิธีการให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานวิจัยนี้

1. ขนาดของตัวอย่างประชากร

เพื่อให้ค่าสถิติของกลุ่มตัวอย่างในการคลอดครั้งนี้ใกล้เคียงกับค่าที่ควรจะได้จากประชากรจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เป็นผู้คลอดครรภ์แรก จำนวน 60 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 ราย และกลุ่มควบคุม 30 ราย (ประคองกรรมสุด, 2529) ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลอง ได้แก่ ผู้คลอดที่ได้รับการสอนเกี่ยวกับกระบวนการคลอดและวิธีการปฏิบัติตัวในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอดในวันที่มารับการฝากครรภ์โดยรับการสอนเป็นรายกลุ่มร่วมกับผู้คลอดกลุ่มควบคุมจนผ่านเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ และเป็นกลุ่มที่ได้รับการอนุญาตให้สามีซึ่งได้รับการสอนและฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์จนผ่านเกณฑ์ประเมินได้เข้าไปให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ในห้องรอลคลอดซึ่งจัดไว้เฉพาะ มีจำนวน 30 ราย

1.2 กลุ่มควบคุม ได้แก่ ผู้คลอดที่ได้รับการสอนเกี่ยวกับกระบวนการคลอดและวิธีปฏิบัติตัวในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอดร่วมกับกลุ่มทดลองในวันที่มารับการฝากครรภ์โดยผ่านเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้เหมือนกัน แต่สามีของผู้คลอดกลุ่มควบคุมไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ และได้รับการดูแลคลอดตามปกติจากเจ้าหน้าที่ที่ห้องรอลคลอด มีจำนวน 30 ราย

2. การดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่ม

2.1 ผู้วิจัยสำรวจผู้คลอดจากทะเบียนประวัติการตั้งครรภ์แล้วคัดเลือกผู้คลอดที่มีคุณลักษณะตรงตามที่กำหนดไว้ และมีอายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์ไว้ทุกราย

2.2 ผู้วิจัยส่งจดหมายเชิญสามีผู้คลอดเข้าร่วมโครงการโดยผ่านทางผู้คลอดที่คัดเลือกไว้ โดยผู้คลอดจะนำคำตอบของสามีผู้คลอดซึ่งอยู่ในส่วนท้ายของจดหมายเชิญ (ดูในภาคผนวก ก.) กลับมาคืนผู้วิจัยในสัปดาห์ถัดไปที่ผู้คลอดมาฝากครรภ์ ซึ่งในการส่งจดหมายเชิญครั้งนี้ได้รับจดหมายตอบจากสามีผู้คลอดร้อยละ 100 และมีผู้ที่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้เป็นร้อยละ 81

2.3 คัดเลือกผู้คลอดที่สามีมีเวลาและสามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ได้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีจับคู่ (Matched pair technique) (เจริญ จันทลักษณ์ และอนันต์ชัย เขื่อนขรรณ, 2529) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 กำหนดให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเหมือนกันเป็นคู่ ๆ ในด้าน อาชีพ และการศึกษาแล้วแบ่งผู้คลอดออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเภทของผู้คลอดจำแนกตามอาชีพและการศึกษา

ระดับการศึกษา	อาชีพของผู้คลอด	
	อาชีพใช้แรงงาน	อาชีพไม่ใช้แรงงาน
การศึกษาชั้นประถมศึกษา	ประเภทที่ 1	ประเภทที่ 2
ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป	ประเภทที่ 3	ประเภทที่ 4

จากตารางที่ 1 สามารถจำแนกประเภทของผู้คลอดที่มาคลอดในโรงพยาบาลออกตามการศึกษาและอาชีพได้เป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 เป็นกลุ่มผู้คลอดที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมและประกอบอาชีพใช้แรงงาน

ประเภทที่ 2 เป็นกลุ่มผู้คลอดที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและประกอบอาชีพไม่ใช้แรงงาน

ประเภทที่ 3 เป็นกลุ่มผู้คลอดที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา

ขึ้นไปและประกอบอาชีพใช้แรงงาน

ประเภทที่ 4 เป็นกลุ่มผู้คลอดที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา
ขึ้นไป และประกอบอาชีพไม่ใช้แรงงาน

2.4.2 ศึกษาสถิติการคลอดของผู้คลอดครั้งแรกที่มาคลอด
ในโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โดยศึกษาการคลอดย้อนหลัง 3 ปี
คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2532 เพื่อหาแนวโน้มของจำนวนผู้คลอดครั้งแรก
ประเภทต่าง ๆ ที่จะมาคลอดในปี 2533 ซึ่งจะใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
วิจัยครั้งนี้ โดยจำแนกออกเป็น 4 ประเภทตามตารางที่ 1 และนำเสนอจำนวน
คลอดของแต่ละปี เป็นร้อยละและสรุปค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ปี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของผู้คลอดครั้งแรกที่มาคลอดในโรงพยาบาลเชียงราย
ประชานุเคราะห์จำแนกประเภทต่าง ๆ ในปีที่มาคลอดตั้งแต่ พ.ศ.
2530 - 2532

ประเภทผู้คลอด	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	ค่าเฉลี่ย (X)
ประเภทที่ 1	44	35	42	40.33
ประเภทที่ 2	10	22	18	16.67
ประเภทที่ 3	11	15	16	14.00
ประเภทที่ 4	35	28	24	29.00
รวม	100	100	100	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้คลอดครรภ์แรกที่มาคลอดที่โรงพยาบาลเชิงราชประชาชนเคราะห์ย้อนหลัง 3 ปี จะมีค่าเฉลี่ยของจำนวนร้อยละแบ่งตามประเภทที่ 1 : ประเภทที่ 2 : ประเภทที่ 3 : ประเภทที่ 4 เป็นอัตราส่วน 40 : 17 : 14 : 29 ตามลำดับ

2.4.3 นำเลขอัตราส่วนจากตารางที่ 2 ซึ่งเป็นอัตราส่วนของร้อยละมาเทียบเป็นอัตราส่วนของ 60 รายในกลุ่มประชากรโดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ จะได้อัตราส่วนที่ 1 : ประเภทที่ 3 : ประเภทที่ 4 เป็นอัตราส่วน 24 : 10.2 : 8.4 : 17.4 หรือ 24 : 10 : 8 : 18 เมื่อนำมาแบ่งครึ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มและเท่า ๆ กัน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีลักษณะเหมือนกันเป็นคู่ ๆ ตามประเภทที่จัดไว้ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอาชีพและการศึกษา

ประเภทของผู้คลอดครรภ์แรก	ตัวอย่างประชากร		
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	รวม
ประเภทที่ 1 ผู้คลอดที่จบชั้นประถมศึกษา มีอาชีพใช้แรงงาน	12	12	24
ประเภทที่ 2 ผู้คลอดที่จบชั้นประถมศึกษา มีอาชีพไม่ใช้แรงงาน	5	5	10
ประเภทที่ 3 ผู้คลอดที่จบชั้นมัธยมศึกษา ขึ้นไปมีอาชีพใช้แรงงาน	4	4	8

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอาชีพและการศึกษา (ต่อ)

ประเภทของผู้ทดลองครั้งแรก	ตัวอย่างประชากร		
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	รวม
ประเภทที่ 4 ผู้ทดลองที่จบชั้นมัธยมศึกษา ที่นไปมีอาชีพไม่ใช่แรงงาน	9	9	18
รวม	30	30	60

จากตารางที่ 3 จะได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งจำแนกประเภทตามการศึกษาและอาชีพเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน

2.4.4 ผู้วิจัยทำฉลากโดยกำกับหมายเลข "1" เป็นกลุ่มทดลองและหมายเลข "2" เป็นกลุ่มควบคุม ตามจำนวนของผู้ทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จำแนกไว้ทั้ง 4 ประเภทในตารางที่ 3

2.4.5 หลังจากสอนผู้ทดลองครบตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ในบทการสอนเกี่ยวกับกระบวนการทดลอง และวิธีการปฏิบัติตัวพร้อมทั้งประเมินผลการสอนจนผ่านเกณฑ์ประเมินแล้ว (รายละเอียดอยู่ในขั้นการทดลอง) ให้ผู้ทดลองซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจับฉลากโดยแยกตามประเภทที่ได้จำแนกไว้ เพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม ทำในลักษณะนี้จนหมดฉลากที่เตรียมไว้ในทุกประเภท ก็จะได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีความเหมือนกันเป็นคู่ ๆ ในด้านการศึกษา และอาชีพจำนวนกลุ่มละ 30 รายตามต้องการ

2.4.6 ในกรณีที่มีการยกเลิกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในระยะคลอด จะทำการสุ่มตัวอย่างในประเภทที่มีการยกเลิกตามวิธีการในข้อ 2.4 2.2 และ 2.3 ตามลำดับ แล้วจึงจัดทำฉลากให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกยกเลิกไปโดยกำหนดให้หมายเลข "1" เป็นกลุ่มทดลองและหมายเลข "2" เป็นกลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับข้อ 2.4.4 โดยถือว่าตัวอย่างประชากรที่จับฉลากได้หมายเลขที่กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ถูกยกเลิกไปเท่านั้นที่จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาทดแทนในการวิจัยครั้งนี้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้คลอดกลุ่มควบคุม ประเภทที่ 3 จำนวน 2 รายถูกยกเลิกไปในระยะคลอด เนื่องจากเด็กทำผิดปกติ เมื่อมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา และอาชีพ เหมือนกับผู้คลอดในประเภทที่ 3 ได้แล้ว จึงจัดทำฉลากที่มีหมายเลข "1" และ "2" จำนวนอย่างละ 2 อัน ผู้ที่จับได้หมายเลข "2" ซึ่งกำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุมเท่านั้นที่จะได้ เป็นกลุ่มตัวอย่างทดแทนตัวอย่างประชากรกลุ่มควบคุมประเภทที่ 3 ซึ่งถูกยกเลิกไปและไม่ใช้ผู้ที่จับได้หมายเลข "1" ซึ่งกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ก. เครื่องมือในการทดลอง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการทดลองขึ้น ได้แก่
1. บทการสอนผู้คลอดเรื่อง "การปฏิบัติตัวในระยะคลอด"
 2. บทการสอนสามีของผู้คลอด เรื่อง "การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์"
 3. คู่มือการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์สำหรับสามีผู้คลอด

บทการสอนผู้คลอดเรื่อง "การปฏิบัติตัวในระยะคลอด"
 สำหรับใช้สอนและประเมินผลการสอนผู้คลอดที่มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 34 สัปดาห์ขึ้นไป
 เป็นบทการสอนที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการ
 การคลอดและวิธีปฏิบัติตัวในระยะใกล้คลอดและระยะคลอด รวมทั้งกำหนดอุปกรณ์
 ผู้สอน กิจกรรมผู้เรียน การประเมินผลและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการสอน
 เนื้อหาที่จัดเตรียมไว้ในบทการสอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 กายวิภาคและสรีรวิทยาของอวัยวะสืบพันธุ์
 กระบวนการคลอด
 การบริหารร่างกายในระยะก่อนคลอด
 การวางท่าในขณะปฏิบัติภารกิจประจำวัน

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตัวในระยะคลอด
 การควบคุมการหายใจ
 การช่วยเหลือตนเองในระยะคลอด
 อาการผิดปกติที่ผู้คลอดควรรีบไปโรงพยาบาล

ทันที

ขั้นตอนการสร้างบทการสอนผู้คลอดเรื่อง "การปฏิบัติตัว
 ในระยะคลอด"

1. กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ
 ของการสอน

1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอน คือ เพื่อ
 ให้ผู้คลอดมีความเข้าใจกระบวนการคลอด และสามารถปฏิบัติตนเพื่อผ่อนคลาย
 ความเจ็บปวดในระยะคลอดได้

- 1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ คือ
- 1.2.1 สามารถบอกชื่ออวัยวะสืบพันธุ์
และบอกหน้าที่ได้ถูกต้อง
- 1.2.2 สามารถอธิบายการปฏิสนธิได้
- 1.2.3 สามารถอธิบายกระบวนการคลอดได้
- 1.2.4 บอกอาการเตือนล่วงหน้าของการ
คลอดได้
- 1.2.5 สามารถบอกข้อแตกต่างของอาการ
เจ็บเตือนและอาการเจ็บครรภ์จริงได้
- 1.2.6 แสดงท่ากายบริหารก่อนคลอดท่า
ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
- 1.2.7 แสดงท่าการทรงตัวขณะปฏิบัติภารกิจ
ประจำวันได้ถูกต้อง
- 1.2.8 แสดงวิธีควบคุมจังหวะการหายใจ
ลึก ๆ ช้า ๆ และตื้น ๆ เร็ว ๆ ได้ถูกต้อง
- 1.2.9 บอกอาการที่จะต้องรีบมาโรงพยาบาล
ทันทีได้

2. ศึกษาเนื้อหาที่จะใช้สอนจากตำรา และ
เอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทการสอนให้เหมาะสมตาม
ความรู้ของผู้เรียนที่จะสามารถเข้าใจได้ง่าย
3. จัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนให้ครอบคลุม
วัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้ทุกข้อ
4. กำหนดกิจกรรมการสอนและกิจกรรมผู้เรียน
5. กำหนดและเตรียมอุปกรณ์ประกอบการสอน
6. กำหนดแนวทางประเมินผลและเกณฑ์
ประเมินผลการสอน

7. นำบทการสอนไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา การวิจัยและนำบทการสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางสถิติศาสตร์จำนวน 12 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก.) เพื่อให้ ข้อคิดในเนื้อหาและเกณฑ์ประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นชอบด้วยโดยได้ เสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย

8. นำบทการสอนไปทดลองใช้สอนผู้คลอดที่มี ลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างประชากรและได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง

บทการสอนสามี่ของผู้คลอด เรื่อง "การช่วยเหลือ ผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์" ใช้สำหรับสอนและประเมินผลการสอนสามี่ผู้คลอด กลุ่มทดลอง ซึ่งจะได้รับอนุญาตให้เข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะ เจ็บครรภ์ บทการสอนนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การสอน เนื้อหาเกี่ยวกับ การตั้งครรภ์ การคลอดและการปฏิบัติกรช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์ประกอบ การสอนและแนวทางการประเมินผล พร้อมทั้งเกณฑ์ประเมินผลการสอน

เนื้อหาที่จัดเตรียมไว้มีดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เรื่องการคลอด

ตอนที่ 2 การช่วยเหลือเพื่อลดความเจ็บปวดใน

ระยะคลอด

ตอนที่ 3 การดูแลความสบายทั่วไปของผู้คลอด

ตอนที่ 4 บริการของเจ้าหน้าที่ห้องคลอดต่อผู้รับบริการ

ตอนที่ 5 การใช้ตารางบันทึกกิจกรรมการช่วยเหลือ

เพื่อลดความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์ของผู้คลอด

ขั้นตอนในการสร้างบทการสอนเรื่อง "การช่วยเหลือผู้คลอด ในระยะเจ็บครรภ์"

2. ศึกษาเนื้อหาที่จะใช้สอนตามตำราและเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทการสอนให้เหมาะสมตามความรู้ของผู้เรียนที่จะสามารถเข้าใจง่าย

3. จัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้ทุกข้อ

4. กำหนดกิจกรรมการสอนและการเรียนรวมทั้งการปฏิบัติ

5. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน

6. กำหนดแนวทางและเกณฑ์ในการประเมินผล

7. นำบทการสอนสามี่ของผู้ทดลองที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถิติศาสตร์จำนวน 12 ท่าน เพื่อให้ข้อคิดเห็นในเนื้อหาและเกณฑ์ประเมินผล ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นชอบด้วยโดยให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเนื้อหาเพียงเล็กน้อย

8. นำบทการสอนที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองสอนสามี่ของผู้ทดลองที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่างประชากร และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

คู่มือ "การปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์สำหรับสามี่ผู้คลอด" เป็นหนังสือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น เพื่อให้สามี่ผู้คลอดกลุ่มทดลองใช้ในการทบทวนความรู้ที่ผู้วิจัยสอนและใช้เป็นคู่มือในการฝึกปฏิบัติอีกทั้งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกาช่วยเหลือผู้คลอดในวันที่มาคลอด เนื้อหาในหนังสือเป็นสรุปย่อของเนื้อหาจากบทการสอนสามี่ผู้คลอด ประกอบด้วย ความรู้เรื่องการคลอด การช่วยลดความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์ การช่วยเหลือดูแลความสุขสบายทั่วไปของผู้คลอด และการใช้ตารางบันทึกกิจกรรมการให้การช่วยเหลือโดยเนื้อหาแต่ละเรื่องจะมีภาพประกอบ

ขั้นตอนการจัดทำคู่มือ การปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือผู้
 คลอดในระยะเจ็บครรภ์สำหรับสามีผู้คลอด มีดังนี้

ก. กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ
 สำหรับคู่มือนี้

วัตถุประสงค์ทั่วไปกำหนดไว้ว่า สามีผู้คลอด
 สามารถปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดได้

วัตถุประสงค์เฉพาะกำหนดไว้ว่า

1. สามีผู้คลอดสามารถเข้าใจถึงกระบวนการ
 ให้กำเนิดทารกและการคลอด ตลอดจนจรรยาบรรณผู้คลอดและการให้ความ
 ช่วยเหลือผู้คลอด

2. สามีผู้คลอดสามารถให้คำแนะนำและ
 ช่วยเหลือผู้คลอดได้

3. สามีผู้คลอดมีความมั่นใจในการให้การ
 ช่วยเหลือผู้คลอดด้วยการปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างที่สอนได้

ข. เลือกสรุปเนื้อหาจากบทการสอนให้ครอบคลุม
 วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้

ค. นำคู่มือที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
 การวิจัยเพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติกรรม จำนวน
 12 ท่าน เพื่อให้ข้อคิดเห็นในเนื้อหาที่เหมาะสมจะใช้เป็นคู่มือสำหรับสามีของ
 ผู้คลอด ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบด้วยโดยให้ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงเนื้อหาเพียงเล็กน้อย

ง. นำคู่มือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับสามีของ
 ผู้คลอดซึ่งมีลักษณะคล้ายตัวอย่างประชากรที่ต้องการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุง
 แก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง

ช. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุดคือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมความควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวด
 ของผู้คลอด

2. แบบสัมภาษณ์ผู้คลอดครรภ์แรกใน 2 ชั่วโมงหลังคลอด

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการควบคุมตนเองต่อความ

เจ็บปวดของผู้คลอด เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดขณะเจ็บครรภ์ ซึ่งมีพฤติกรรมที่ผู้คลอดแสดงออกใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกเสียง ด้านร่างกาย ด้านการควบคุมการหายใจ ด้านการแสดงออกทางใบหน้าท่าทาง และด้านคำพูด โดยมีข้อสังเกตรวมกันทั้งหมด 25 ข้อรายการซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 2 ส่วน ดังนี้

1.1 พฤติกรรมเชิงนิเสธ หมายถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์เป็นอาการที่แสดงออกถึงการควบคุมตนเองไม่ได้ของผู้คลอด มีจำนวน 19 ข้อรายการ

1.2 พฤติกรรมเชิงนิมาน หมายถึง พฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ เป็นอาการแสดงถึงภาวะที่ผู้คลอดมีกำลังใจเข้มแข็งสามารถช่วยตนเองได้ มีจำนวน 6 ข้อรายการ

วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้คลอด สังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้แบบสังเกตคนละฉบับร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอด โดยเข้าไปสังเกตพร้อมกันขณะที่มดลูกมีการหดตัว ซึ่งความถี่ของการเข้าไปสังเกตนั้นจะยึดหลักการดูแลคลอด (Attend Labor) ในระยะเจ็บครรภ์ กล่าวคือในระยะเจ็บครรภ์ห่าง (Latent Phase) หรือระยะที่ปากมดลูกเปิด 1-4 เซนติเมตร เข้าไปสังเกตทุก 30 นาที และในระยะเจ็บครรภ์ถี่ (Active Phase) เข้าไปสังเกตทุก 15 นาที (วรารุช สุมาวงศ์, 2527) ในการสังเกตจะบันทึกพฤติกรรมทุกข้อรายการที่ระบุไว้ในแบบสังเกต (ในภาคผนวก ก.) ว่ามีหรือไม่มีพฤติกรรมนั้น ๆ ในทุกครั้งที่เข้าไปสังเกต แล้วนำจำนวนครั้งมาแปลผลเป็นร้อยละ โดยคิดจำนวนครั้งที่เข้าสังเกตเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แล้วจึงคิดเปอร์เซ็นต์ของการมีหรือไม่มีพฤติกรรมนั้น ๆ โดยตีค่าการควบคุมตนเองออกเป็น 3 ระดับ และผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติศาสตร์ (ดูในภาคผนวก ก.) ดังนี้

พฤติกรรมเชิงนิเสธ

ผู้ตลอดควบคุมตนเองได้ดี เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิเสธให้ผู้สังเกตสังเกตเห็นน้อยกว่า 30% ของจำนวนครั้งที่เข้าไปสังเกต

ผู้ตลอดควบคุมตนเองได้พอใช้ เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิเสธออกมาให้เห็น 30% - 70% ของจำนวนครั้งที่เข้าไปสังเกต

ผู้ตลอดควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิเสธออกมาให้เห็นมากกว่า 70% ของจำนวนครั้งที่เข้าไปสังเกต

พฤติกรรมเชิงนิมาน

ผู้ตลอดควบคุมตนเองได้ดี เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิมานออกมาให้เห็นมากกว่า 70% ของจำนวนครั้งที่ไปสังเกต

ผู้ตลอดควบคุมตนเองได้พอใช้ เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิมานออกมาให้เห็นอยู่ระหว่าง 70-30% ของจำนวนครั้งที่เข้าไปสังเกต

ผู้ตลอดควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อแสดงพฤติกรรมเชิงนิมานออกมาให้เห็นน้อยกว่า 30% ของจำนวนครั้งที่เข้าไปสังเกต

การให้คะแนนพฤติกรรมของผู้ตลอดให้ตามระดับของการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า โดยผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ควบคุมตนเองได้ดี ให้คะแนน 3 คะแนน

ควบคุมตนเองได้พอใช้ ให้คะแนน 2 คะแนน

ควบคุมตนเองไม่ได้ ให้คะแนน 1 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ตลอดครั้งแรก เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ตลอดหลังคลอด 2 ชั่วโมง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วนคือ

2.1 ส่วนที่ 1 เป็นรายงานข้อมูลจริงตามสภาพของผู้ตลอด สามี ทารก และการคลอด รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ตลอด จากรายงานประวัติและบันทึกการคลอดตามความเป็นจริง รวมทั้งบันทึกการใช้ยา ระวังปวดและระยะเวลาในการคลอดของผู้ตลอด

2.1.1 การใช้ยาระงับปวดเป็นบันทึกการ
ใช้ยาตลอดระยะเวลาการคลอดซึ่งจะแบ่งเป็นระยะเจ็บครรภ์ และระยะคลอดโดย
กำหนดให้การใช้ยาระงับปวดมีคะแนนเป็น 3 ระดับโดยผ่านการเห็นชอบจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติศาสตร์ ดังนี้

ไม่มีการใช้ยา หมายความว่าผู้คลอด
ทนต่อความเจ็บปวดได้ในระดับสูง หรือไม่มีความต้องการยาระงับปวดให้คะแนน
3 คะแนน

ใช้ยาระงับปวด 1 ครั้ง หมายความว่า
ผู้คลอดทนต่อความเจ็บปวดได้ในระดับปานกลาง มีความต้องการยาระงับปวด
ในระดับปานกลาง ให้คะแนน 2 คะแนน

ใช้ยาระงับปวดมากกว่า 1 ครั้ง
หมายความว่าผู้คลอดมีความทนต่อความเจ็บปวดได้น้อย มีความต้องการยา
ระงับปวดมาก ให้คะแนน 1 คะแนน

2.1.2 ระยะเวลาในการคลอด จากบันทึก
ระยะเวลาที่ใช้ในการคลอดทั้ง 3 ระยะ กำหนดให้การใช้เวลาในแต่ละระยะ
มีคะแนนเป็น 3 ระดับ โดยผ่านการเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติศาสตร์ ดังนี้

ก. ใช้ระยะเวลาในการคลอดสั้น
หรือเร็วกว่าปกติให้คะแนน 3 คะแนน ในแต่ละระยะ โดยพิจารณาตามเกณฑ์
ต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ของการคลอด
ใช้นานน้อยกว่า 8 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 ของการคลอด
ใช้นานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 ของการคลอด
ใช้นานน้อยกว่า 15 นาที

ข. ใช้ระยะเวลาในการคลอดปกติ

ให้คะแนน 2 คะแนน ในแต่ละระยะ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ใช้เวลา 8-12 ชั่วโมง	ระยะที่ 1 ของการคลอด
ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง	ระยะที่ 2 ของการคลอด
ใช้เวลา 15-30 นาที	ระยะที่ 3 ของการคลอด

ค. ใช้ระยะเวลาในการคลอด

นานกว่าปกติหรือคลอดล่าช้าให้ 1 คะแนนในแต่ละระยะโดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมง	ระยะที่ 1 ของการคลอด
ใช้เวลามากกว่า 2 ชั่วโมง	ระยะที่ 2 ของการคลอด
ใช้เวลามากกว่า 30 นาที	ระยะที่ 3 ของการคลอด

2.2 ส่วนที่ 2 เป็นประสบการณ์การคลอดตาม การรับรู้ของผู้คลอดรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้คลอดเกี่ยวกับความคิดเห็น ของผู้คลอดต่อการคลอดครั้งนี้ลักษณะแบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นมาตรฐานค่า บอกความรู้สึกของผู้คลอดต่อข้อความ ซึ่งประกอบด้วยเชิงนิเสธและเชิงนิมาน รวมกันทั้งหมด 40 ข้อโดยผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ข้อความเชิงนิเสธ

ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความเชิงนิมิต

เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน

ไม่เห็นใจ ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์

ผู้คลอดในผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความคิดเห็นที่ผู้คลอดแสดงออกต่อการคลอดเพื่อรวบรวมแนวความคิดในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์
2. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ พร้อมทั้งลงไปสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดที่เกิดขึ้นตามสภาพการณ์จริง
3. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้คลอดซึ่งมีลักษณะคล้ายประชากรตัวอย่างที่จะศึกษา นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยอีกครั้ง
5. นำเครื่องมือทั้งสองชุดนี้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางการศึกษาพยาบาลสูติศาสตร์ การบริการพยาบาลสูติศาสตร์ และฝ่ายสูติแพทย์ ดังนี้
 - ก. ผู้ทรงคุณวุฒิทางฝ่ายการศึกษาพยาบาลสูติศาสตร์จำนวน 6 ท่าน
 - ข. ผู้ทรงคุณวุฒิทางฝ่ายบริการพยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน
 - ค. ผู้ทรงคุณวุฒิทางฝ่ายสูติแพทย์ จำนวน 1 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

เมื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข การตัดสินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยถือเกณฑ์ 10 ใน 12 ท่านของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้เหมาะสมด้านภาษา ความชัดเจนของเนื้อหา และการเรียงลำดับข้อความ โดยถือว่าเครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา (รายละเอียดของข้อเสนอแนะและการปรับปรุงอยู่ในภาคผนวก ข.)

6. นำแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ผู้ทดลองไปทดลองใช้กับผู้ทดลองที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรตัวอย่าง จำนวน 12 ราย เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมมีความเที่ยงเป็นรายข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ จำนวน 25 ข้อ จากข้อสังเกต 28 ข้อ จึงตัดข้อที่มีความเที่ยงน้อยออกไป 3 ข้อ หาความเที่ยงของแบบสังเกตทั้งหมด โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product moment correlation coefficient) (ประคอง กรรณสูต, 2529) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสังเกตชุดนี้ เป็น 0.90 (วิธีคำนวณอยู่ในภาคผนวก ข.)

6.2 แบบสัมภาษณ์ซึ่งปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อความ 40 ข้อ จากเดิม 55 ข้อ แล้วหาค่าความเที่ยงโดยการคำนวณ ความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) (อุทุมพร จามรมาน, 2532) ได้ค่าความสอดคล้องภายในหรือความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็น 0.93 (วิธีคำนวณและรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

การเตรียมผู้ช่วยวิจัย

เนื่องจากการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสังเกตและบันทึกพฤติกรรมอันเป็นวิธีที่ต้องมีผู้สังเกต 2 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเตรียมผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยตรวจอาการแรกเริ่มของผู้คลอดซึ่งได้แก่การประเมินสภาพของผู้คลอดประมาณขนาดทารก การตรวจภายในเพื่อดูการเปิดขยายของปากมดลูก และคุณลักษณะน้ำคร่ำรวมทั้งระดับของส่วนหน้าของทารก เพื่อร่วมกันตัดสินคุณสมบัติของผู้คลอดว่าตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่และในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แบบสังเกต ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัยจะร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างโดยสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันและนำคะแนนที่ให้โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของผู้คลอดแต่ละราย

ก. คุณสมบัติของผู้ช่วยวิจัย

1. เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องคลอดไม่ต่ำกว่า 5 ปี
2. มีเวลาและสามารถร่วมงานวิจัยได้ทุกครั้งที่ผู้คลอดในกลุ่มตัวอย่างมาคลอด
3. มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้คลอดเป็นอย่างดี

ข. วิธีการเตรียมผู้ช่วยวิจัย

1. ชี้แจงโครงการวิจัยโดยขอให้ผู้ช่วยวิจัยทราบ
2. อธิบายวิธีการสังเกตและการดำเนินการทดลองให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจ
3. ทดลองสังเกตพฤติกรรมผู้คลอดที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

ค. ความเที่ยงของการสังเกตระหว่าง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (Interobserver-Reliability or Point-by-Point Agreement) ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัยคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้ (Kazdin, 1982)

$$\text{ค่าความเที่ยงของการสังเกต} + \frac{A}{A + D} \times 100$$

เมื่อ

A คือ จำนวนครั้งที่ผู้สังเกต 2 คนสังเกตได้ตรงกัน

D คือ จำนวนครั้งที่ผู้สังเกต 2 คนสังเกตได้ไม่ตรงกัน

โดยค่าความเที่ยงของการสังเกต หรือความสอดคล้องของการสังเกตระหว่างผู้สังเกตต้องมีค่าตั้งแต่ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตนั้นมีความเชื่อถือได้

จากการทดลองใช้แบบสังเกตในผู้คลอดที่ลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 ราย ได้ความเที่ยงหรือความสอดคล้องของการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็น 89.64 (ดูการคำนวณ ในภาคผนวก ข.)

การดำเนินการทดลอง

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการช่วยเหลือของสามีต่อผู้คลอดครั้งแรกในระยะเจ็บครรภ์ต่อการควบคุมตนเอง ความต้องการยาระงับปวด ระยะเวลาในการคลอดและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลเซียงราชประชาชนุเคราะห์ เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาข้อมูลจากผู้คลอดที่มาใช้บริการในโรงพยาบาล
2. ขออนุญาตหัวหน้างานห้องคลอด เพื่อจัดห้องรอลคลอดสำหรับกลุ่มทดลอง ซึ่งจะมีสามีเข้าไปอยู่ด้วยเพื่อให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ โดยกันเป็นห้องรอลคลอดเฉพาะของโครงการวิจัยนี้ในบริเวณเดียวกับห้องรอลคลอด และชี้แจงโครงการวิจัยและการดำเนินการวิจัยโดยขอให้เจ้าหน้าที่ห้องคลอดทุกคนทราบ

3. ขออนุญาตพยาบาลหัวหน้าห้องฝากครรภ์ เพื่อจัดเตรียมสถานที่สำหรับสอนผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างและสามี กลุ่มทดลองโดยจัดเตรียมการสอนในห้องสอนสุขศึกษา และขออนุญาตคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

4. จัดทำการทดลองในกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ผู้คลอดกลุ่มควบคุม ดำเนินการดังนี้

4.1.1 สอนกระบวนการคลอดและวิธีปฏิบัติในระยะคลอดร่วมกับกลุ่มทดลองในวันที่มาตรวจครรภ์ เป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 2 - 4 คน โดยใช้บทการสอนผู้คลอดซึ่งแบ่งสอนเป็น 2 ตอน ตอนละ 30-45 นาที สอนทั้งสองตอนห่างกัน 1 สัปดาห์

4.1.2 ประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคลโดยใช้เกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ท้ายบทการสอน กำหนดให้ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 60% หากต่ำกว่านั้นผู้วิจัยจะสอนซ้ำจนสามารถตอบคำถามหรือปฏิบัติได้ผ่านเกณฑ์ประเมิน ซึ่งในการสอนครั้งนี้ผู้คลอดกลุ่มควบคุม จำนวน 6 ใน 30 คน ที่ต้องสอนซ้ำ 2 ครั้ง

4.1.3 เมื่อผู้คลอดกลุ่มควบคุมได้รับการสอนและผ่านเกณฑ์ประเมินครบ 2 ตอนแล้ว ผู้วิจัยมอบบัตรร่วมโครงการวิจัยสำหรับกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นบัตรสีเขียวให้ผู้คลอดกลุ่มควบคุม เพื่อนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ห้องคลอดในวันที่มาคลอด

4.1.4 เมื่อผู้คลอดกลุ่มควบคุมมาคลอดและแสดงบัตรต่อเจ้าหน้าที่ห้องคลอด เจ้าหน้าที่ห้องคลอดจะแจ้งให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทราบทันทีที่ได้รับไว้

4.1.5 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันตรวจสอบคุณสมบัติเมื่อแรกรับของผู้คลอดกลุ่มควบคุม หากมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในข้อใดข้อหนึ่งจะขกเลิกผู้คลอดรายนั้นออกจากกรวิจัย แต่ผู้วิจัยยังคงให้การดูแลผู้คลอดจนเสร็จสิ้นการคลอดโดยที่ไม่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจะดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติด้านการศึกษาและอาชีพเหมือนกับกลุ่มควบคุมรายที่ถูกขกเลิกตามขั้นตอนของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและการสุ่ม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งในการทดลองครั้งนี้มีผู้คลอดกลุ่มควบคุมประเภทที่ 1 จำนวน 3 ราย และประเภทที่ 3 จำนวน 2 ราย ที่ต้องถูกยกเลิกจากการ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพราะ

4.1.5.1 มีน้ำคร่ำรั่วก่อนมาโรงพยาบาล

2 ราย

4.1.5.2 มีการหลุดตัวของมดลูกผิดปกติ

ได้รับยาเพื่อเร่งคลอด 2 ราย

4.1.6 จัดให้ผู้คลอดกลุ่มควบคุมที่มีคุณสมบัติตรงตาม ที่กำหนด เข้าพักในห้องคลอดโดยได้รับการดูแลคลอดตามปกติจากเจ้าหน้าที่ ห้องคลอด ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

4.1.7 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมในขณะ เจ็บครรภ์ของผู้คลอดกลุ่มควบคุมโดยใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมคนละฉบับ เข้า ทำการสังเกตผู้คลอดในเวลาเดียวกัน และบันทึกพฤติกรรมที่ระบุไว้ในแบบ สังเกตทุกพฤติกรรมว่ามีหรือไม่มีพฤติกรรมนั้น ๆ

4.1.8 เมื่อปากมดลูกเปิดหมด ผู้วิจัย เป็นผู้ทำคลอด ให้ผู้คลอดในกลุ่มควบคุมทุกราย

4.1.9 หลังคลอด 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ผู้คลอด ที่ห้องพักหลังคลอดและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการคลอดตามความเป็นจริงจากแบบ บันทึกอาการผู้คลอดลงในแบบสัมภาษณ์

4.2 ผู้คลอดกลุ่มทดลอง ดำเนินการดังนี้

4.2.1 สอนกระบวนการคลอดและวิธีปฏิบัติตัวในระยะ คลอดร่วมกับผู้คลอดกลุ่มควบคุม โดยใช้เกณฑ์ประเมินผลและวิธีประเมินผล เช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้คลอดกลุ่มทดลอง 5 ใน 30 คน ที่ต้องได้รับการสอนซ้ำอีก 1 ครั้ง จึงจะผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.2.2 เมื่อผู้คลอดกลุ่มทดลองได้รับการสอนและผ่าน เกณฑ์ประเมินครบ 2 ตอนแล้ว ผู้วิจัยมอบบัตรเข้าร่วมโครงการวิจัยสำหรับ กลุ่มทดลองซึ่งเป็นบัตรสีชมพูสำหรับแสดงต่อ เจ้าหน้าที่ห้องคลอดในวันที่มาคลอด

4.2.3 เมื่อผู้คลอดกลุ่มทดลองมาคลอดและแสดงบัตร สัมผัสต่อเจ้าหน้าที่ห้องคลอดแล้ว เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทราบทันทีที่รับผู้คลอดไว้

4.2.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันตรวจสอบคุณสมบัติ ผู้คลอดกลุ่มทดลองเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม ปรากฏว่ามีผู้คลอดกลุ่มทดลองซึ่งเป็นประเภทที่ 1 จำนวน 1 ราย และประเภทที่ 2 จำนวน 2 ราย ที่มีคุณสมบัติในการคลอดไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากทารกในครรภ์อยู่ในท่าปกติ คือมีก้นเป็นส่วนนำ (Breech Presentation) ได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้อง ผู้วิจัยจึงดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทดแทน กลุ่มทดลองทั้ง 3 ราย ตามประเภทของผู้คลอดโดยใช้ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทดแทนทำนองเดียวกับกลุ่มควบคุมที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.2.5 จัดให้ ผู้คลอดกลุ่มทดลองเข้าไปพักในห้องรอคลอด ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้คลอดกลุ่มทดลองและสามี โดยให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดได้หลังจากผู้คลอดผ่านการตรวจสอบอาการแรกรับจากผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวมทั้งได้รับการเตรียมความพร้อมร่างกายจากเจ้าหน้าที่ห้องคลอดแล้ว

4.2.6 ผู้คลอดกลุ่มทดลองจะได้รับการดูแลคลอดจากเจ้าหน้าที่ห้องคลอด ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เหมือนกับผู้คลอดกลุ่มควบคุม

4.2.7 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดในขณะที่เจ็บครรภ์เช่นเดียวกับการสังเกตพฤติกรรมผู้คลอดกลุ่มควบคุม

4.2.8 เมื่อปากมดลูกเปิดหมดผู้คลอดจะได้รับการทำคลอดโดยผู้วิจัยทุกราย สามีผู้คลอดจะสิ้นสุดการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้คลอดและออกไปรออยู่หน้าห้องคลอด

4.2.9 ผู้วิจัยสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลจากผู้คลอดกลุ่มทดลองภายหลังคลอดในทำนองเดียวกันกับกลุ่มควบคุม

4.3 สามัญของผู้คลอด ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ตอบรับและแสดงความเต็มใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ โดยมอบส่วนท้ายของหนังสือเชิญให้ภรรยา นำมาคืนผู้วิจัยจำนวน 100% ของหนังสือที่ออกไปทั้งหมด โดยมีการตอบรับว่า สามารถเข้าร่วมโครงการได้ เป็นจำนวน 81% ของสามัญผู้คลอดที่ได้รับคัดเลือก ว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดทั้งหมดและผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นต่อไป เฉพาะสามัญของผู้คลอดกลุ่มทดลอง ดังนี้

4.3.1 ส่งใบนัดสามัญผู้คลอดกลุ่มทดลองโดยผ่านทางผู้คลอด เพื่อนัดให้สามัญผู้คลอดมารับการสอนและฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือในวันเสาร์หรืออาทิตย์ เพื่อความสะดวกของสามัญผู้คลอดและความสะดวกของการใช้สถานที่ การฝึกสอนสามัญผู้คลอด ซึ่งในการนัดครั้งนี้สามัญผู้คลอดมาตรงวันและเวลาที่นัดถึง 30 ราย

4.3.2 สอนสามัญผู้คลอดเกี่ยวกับ กระบวนการคลอดของผู้คลอด และวิธีปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดโดยสอนเป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน และใช้บทการสอนสามัญผู้คลอด พร้อมทั้งให้สามัญผู้คลอดทุกคนฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือ โดยทดลองปฏิบัติกับภรรยาของคนปรากฏว่า สามัญของผู้คลอดทั้ง 30 คนมารับการสอนตามนัดโดยพาภรรยาหรือผู้คลอดมาด้วยใช้เวลาสอนและฝึกปฏิบัติประมาณ 1-1 ชั่วโมง 30 นาที

4.3.3 ประเมินผลการสอนและการปฏิบัติการช่วยเหลือของสามัญผู้คลอดโดยใช้เกณฑ์ประเมินที่ระบุไว้ท้ายบทการสอน ที่สามัญผู้คลอดจะต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 60% หากต่ำกว่านั้นจะสอนซ้ำอีกจนกว่าสามัญผู้คลอดจะผ่านเกณฑ์ประเมิน ผลการสอนและประเมินปรากฏว่าสามัญผู้คลอดจำนวน 9 ใน 30 รายที่ต้องสอนซ้ำอีกครั้ง และ 2 ใน 30 ราย ที่ต้องสอนซ้ำอีก 2 ครั้ง จึงผ่านเกณฑ์ประเมิน (ดูเกณฑ์ประเมินในบทการสอนที่ภาคผนวก ข)

4.3.4 เมื่อสามัญผู้คลอดผ่านเกณฑ์ประเมินแล้วผู้วิจัยมอบหนังสือคู่มือการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ สำหรับสามัญผู้คลอดให้สามัญผู้คลอดคนละ 1 เล่ม เพื่อนำกลับไปทบทวน ทดลองปฏิบัติซ้ำที่บ้าน และนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดในวันที่ผู้คลอดมาคลอดด้วย

4.3.5 ในวันที่ผู้คลอดกลุ่มทดลองมาคลอดและผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติจากผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแล้ว อนุญาตให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดโดยผู้วิจัยจะมอบตารางบันทึกกิจกรรม การช่วยเหลือผู้คลอดให้สามีผู้คลอดเป็นผู้บันทึกกิจกรรมที่ตนได้ปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอด (คูตารางบันทึกกิจกรรมในภาคผนวก ข) โดยกำหนดว่า สามีผู้คลอดต้องปฏิบัติทุกกิจกรรมไม่น้อยกว่ากิจกรรมละ 2 ครั้ง โดยที่เกณฑ์กำหนดนี้ ผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติศาสตร์จำนวน 11 ใน 12 ท่าน หากไม่ได้ตามเกณฑ์นี้จะยกเลิกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และจะดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อมาทดแทนตามขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว จากการทดลองให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือและเป็นผู้บันทึกกิจกรรมการช่วยเหลือด้วยตนเองครั้งนี้ปรากฏว่า สามีผู้คลอด จำนวน 19 ราย บันทึกการปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรมได้มากกว่ากิจกรรมละ 5 ครั้ง และไม่มีสามีผู้คลอดรายใดที่บันทึกกิจกรรมไม่ครบถ้วนหรือปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมละ 2 ครั้ง จึงผ่านเกณฑ์หมดทุกคน

4.3.6 เมื่อปากมดลูกของผู้คลอดกลุ่มทดลองเปิดหมดแล้วย้ายผู้คลอดเข้าห้องคลอด สามีผู้คลอดจึงสิ้นสุดการให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 สรุปการดำเนินการทดลอง

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มตัวอย่าง		เครื่องมือที่ใช้	ผู้ปฏิบัติ	วัน/เวลา	สถานที่
		ควบคุม	ทดลอง				
1.	สอนผู้ทดลอง สอนรายกลุ่ม ๆ ละ 2-4 คน *ประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคลจนผ่านเกณฑ์ ถ้าไม่ผ่านสอนซ้ำจนกว่าจะผ่าน	/	/	- บทการสอนผู้ทดลอง พร้อมเกณฑ์ประเมินท้ายบทการสอน - บัตรร่วมโครงการวิจัยสีเขียว (สำหรับกลุ่มควบคุม) - บัตรร่วมโครงการวิจัยสีชมพู (สำหรับกลุ่มทดลอง)	ผู้วิจัย	วันที่ผู้ทดลองมาฝึกครรภ์กลุ่มละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30-45 นาที ห่างกันครั้งละ 1 สัปดาห์	ห้องสอน ศึกษา แผนกฝึกครรภ์
2.	สอนสามผู้ทดลอง และฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ทดลอง สอนรายกลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน *ประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคลจนผ่านเกณฑ์ ถ้าไม่ผ่านสอนซ้ำจนผ่าน	/	/	- บทการสอนสามผู้ทดลอง พร้อมเกณฑ์ประเมินผลท้ายบทการสอน - คู่มือการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ทดลอง ระเบียบครรภ์สำหรับสามผู้ทดลอง (แจกหลังการสอนและผ่านการประเมิน)	ผู้วิจัย	นัดสอนวันเสาร์ - อาทิตย์ กลุ่มละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1-1 1/2 ชั่วโมง	ห้องสอน ศึกษา

ตารางที่ 4 สรุปการดำเนินการทดลอง (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มตัวอย่าง		เครื่องมือที่ใช้	ผู้ปฏิบัติ	วัน/เวลา	สถานที่
		ควบคุม	ทดลอง				
3.	สามเฝ้าให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์	/	/	- คู่มือการปฏิบัติการช่วยเหลือ - ตารางบันทึกกิจกรรม	สามเฝ้าผู้คลอด	ในระยะเจ็บครรภ์	ห้องรอลคลอดที่จัดไว้เฉพาะกลุ่มทดลอง
4.	การสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอด	/	/	- แบบสังเกตพฤติกรรม	ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย	ในระยะเจ็บครรภ์	ห้องรอลคลอด ห้องรอลคลอดเฉพาะ
5.	การสัมภาษณ์ผู้คลอดและการบันทึกข้อมูลการคลอด	/	/	- แบบสัมภาษณ์	ผู้วิจัย	ระยะหลังคลอด 2 ชั่วโมง	ห้องพักหลังคลอด

จากตารางที่ 4 แสดงถึงกิจกรรมที่จัดให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม โดยระบุเครื่องมือที่ใช้สำหรับกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งผู้ปฏิบัติกิจกรรมในเวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ต่างกัน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ตั้งแต่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร จนกระทั่งดำเนินการทดลอง และได้ผลการทดลองของกลุ่มตัวอย่างประชากร จนครบ 60 ราย ประมาณ 4 เดือน 12 วัน (1 พฤศจิกายน 2533 ถึง 12 มีนาคม 2534)

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบ สัมภาษณ์ผู้คลอดเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการช่วยเหลือของสามีต่อผู้คลอด ในระยะเจ็บครรภ์โดยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน และดำเนินการรวบรวม ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ข้อมูลส่วนที่ 1 เป็นข้อมูล เกี่ยวกับสภาพของผู้คลอด สามี ทารก และการคลอดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเหล่านี้จาก บันทึกการคลอดของผู้คลอด กลุ่มตัวอย่างที่เจ้าหน้าที่ห้องคลอดบันทึกไว้ และได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้คลอด ภายหลังจากการคลอด 2 ชั่วโมง

ข้อมูลส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่แสดงถึงพฤติกรรมการควบคุมตนเองของ ผู้คลอดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างร่วมกัน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดคนละฉบับ สังเกตพฤติกรรมผู้คลอดขณะ ที่มีการเจ็บครรภ์ในระยะเจ็บครรภ์โดยสังเกตพฤติกรรมในเวลาเดียวกัน แล้ว บันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปแปลเป็นระดับควบคุมตนเอง แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

ข้อมูลส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาระงับปวดและระยะเวลาในการคลอดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาระงับปวดและระยะเวลาในการคลอดจากบันทึกการคลอดของผู้คลอด แต่ละรายโดยนำข้อมูลนั้นมาบันทึกลงในเครื่องมือรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ 1 ของแบบสัมภาษณ์ผู้คลอด

ข้อมูลส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคลอดของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างหลังจากคลอดได้ 2 ชั่วโมง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แล้วจดบันทึกความคิดเห็นของผู้คลอดลงในช่องที่เตรียมไว้ในแบบสัมภาษณ์ (จากความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน) ดังนี้

บันทึกความเห็นว่าไม่เห็นด้วย เมื่อ ผู้คลอดปฏิเสธข้อความนั้น

บันทึกความเห็นว่าไม่แน่ใจ เมื่อ ผู้คลอดแสดงอาการลังเล

บันทึกความเห็นว่าเห็นด้วย เมื่อ ผู้คลอดตอบรับอย่างมั่นใจในทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนหรือข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ ตามระเบียบวิธีทางสถิติและแปลความหมายของคะแนนที่วิเคราะห์ได้ตามลักษณะข้อมูลส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ก. ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้คลอด สามี ทารก และการคลอดวิเคราะห์โดยทำจำนวนข้อมูลให้เป็นร้อยละเพื่อศึกษาสภาพของผู้คลอด สามี ทารก และการคลอดทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข. ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรม การควบคุมตนเองของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างในระยะคลอด

1. วิเคราะห์จากคะแนนที่ได้จากการแปลความหมายการสังเกตพฤติกรรมของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยโดยกำหนดค่าของการควบคุมตนเองในรายด้านเป็นคะแนน (จากความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน) ดังนี้

ควบคุมตนเองได้ดี ให้เป็น 3 คะแนน

ควบคุมตนเองได้พอใช้ ให้เป็น 2 คะแนน

ควบคุมตนเองไม่ได้ ให้เป็น 1 คะแนน

หลังจากนั้นจึงนำ คะแนนที่ให้โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยในทุกข้อของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน แล้วจึงนำคะแนนนั้นมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้าน โดยแปลความหมายของการควบคุมตนเองเป็นรายด้านจากคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคนิค 25% (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2533) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.0 - 1.49 หมายถึง ผู้คลอดไม่สามารถควบคุมตนเองได้ด้านนั้นได้

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้คลอดควบคุมตนเองในด้านนั้นได้ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ผู้คลอดสามารถควบคุมตนเองในด้านนั้นได้ดี

หาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมโดยรวมทั้ง 5 ด้าน จากการนำคะแนนแต่ละข้อในแต่ละด้านทั้ง 25 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมารวมกัน แล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมโดยรวม แล้วแปลความหมายของการควบคุมตนเองของผู้คลอดจากคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เทคนิค 25% เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 25.00-37.49 หมายถึงผู้คลอดควบคุมตนเองของในการคลอดครั้งนี้ไม่ได้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 37.50-62.49 หมายถึง ผู้คลอดควบคุมตนเองในการคลอดครั้งนี้ได้ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 62.50-75.00 หมายถึง ผู้คลอดสามารถควบคุมตนเองในการคลอดครั้งนี้ได้ดี

2. เปรียบเทียบ ผลต่างของพฤติกรรมการควบคุมตนเองในแต่ละด้าน และพฤติกรรมโดยรวมของผู้ทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Matched by pairs (จรัญ จันทลักษณ์ และ อนันต์ชัย เชื้อนธรรม, 2529 ; สมหวัง นิธิยานูวัฒน์, 2528) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t_{(n-1)} = \frac{d}{Sd/\sqrt{n}}$$

เมื่อ t คือ อัตราส่วนวิกฤต
 \bar{d} คือ ค่าเฉลี่ยของผลต่าง

$$\bar{d} = \frac{\sum d}{n}$$

Sd คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

$$Sd = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}} \quad d.f = n-1$$

$d.f$ คือ ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom) (จรัญ จันทลักษณ์ และอนันต์ชัย เชื้อนธรรม, 2529 : Wannacott and Wonnacott, 1972)

ค. ข้อมูลส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาระงับปวด และระยะเวลาในการคลอด

1. ความต้องการยาระงับปวด

1.1 นำคะแนนที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลการใช้ยาระงับปวดของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยแปลความหมายของคะแนนที่ได้ในระยะเจ็บครรภ์และระยะเบ่งคลอดตามเทคนิค 25% (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2533) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 = 1.49 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดน้อยจึงใช้ยาระงับปวดมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดปานกลาง จึงใช้ยาระงับปวดในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดได้ดี จึงไม่มีความต้องการใช้ยาระงับปวด

1.2 หาค่าเฉลี่ยของความต้องการยาระงับปวดโดยรวมจากคะแนนการใช้ยาระงับปวดในระยะเจ็บครรภ์และระยะเบ่งคลอด เพื่อแปลความหมายของคะแนนเป็นความต้องการยาระงับปวดในการคลอดครั้งนี้ ตามเทคนิค 25% ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 2.00 - 2.99 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดน้อย มีความต้องการยาระงับปวดมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 3.00 - 4.99 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดปานกลาง มีความต้องการยาระงับปวดปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 5.00 - 6.00 หมายถึง ผู้ทดลองมีความทนทานต่อความเจ็บปวดได้ดี มีความต้องการยาระงับปวดน้อย

1.3 เปรียบเทียบ ความแตกต่างของความต้องการยาระงับปวดในระยะเจ็บครรภ์ระยะคลอดและความต้องการยาระงับปวดโดยรวมในการคลอดของผู้ทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดย ทดสอบค่าที (t-test) แบบ Matched by pairs เช่นกัน

2. ระยะเวลาในการคลอด

2.1 นำคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่ใช้ทั้ง 3 ระยะโดยนำมาเปรียบเทียบกันและแปลความหมายของคะแนนในแต่ละระยะโดยใช้เทคนิค 25% ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึงความว่า เกิดการคลอดล่าช้า หรือใช้เวลาในการคลอดยาวนานกว่าปกติ

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า
ใช้เวลาในการคลอติดตามปกติ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายความว่า
มีการคลอเร็วหรือใช้เวลาสั้นกว่าปกติ

2.2 หาค่าเฉลี่ยโดยรวมของระยะเวลาในการคลอ
ทั้งหมดโดยรวมคะแนนทั้ง 3 ระยะของผู้คลอแต่ละคน นำมาหาค่าเฉลี่ยและ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปลความหมายการใช้ระยะเวลาคลอจากค่าเฉลี่ย
ของคะแนนรวมตามเทคนิค 25% ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 3.00 - 4.49 หมายความว่า
เกิดการคลอล่าช้าหรือใช้ระยะเวลาในการคลอนานกว่าปกติ

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 4.50 - 7.49 หมายความว่า
ใช้ระยะเวลาในการคลอเป็นไปตามปกติ

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 7.50 - 9.00 หมายความว่า
ใช้ระยะเวลาในการคลอสั้นกว่าปกติ

2.3 เปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ระยะและค่า
เฉลี่ยระยะเวลาในการคลอโดยรวม ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มการควบคุม
โดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Matched by pairs เช่นกัน

ง. ข้อมูลส่วนที่ 4 การรับรู้ประสบการณ์การคลอของผู้คลอ

1. วิเคราะห์โดยนำคะแนนความคิดเห็นของผู้คลอกลุ่มตัวอย่าง
ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละ
กลุ่มเป็นคะแนนเฉลี่ยของแต่ละหมวด เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ประสบการณ์
ของทั้ง 2 กลุ่มตามหมวดต่าง ๆ โดยแปลความหมายคะแนนตามเทคนิค 25%
(บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2533) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า ผู้คลอ
รับรู้ประสบการณ์ในด้านนั้นเป็นทางลบโดยผู้คลอจะมีความคิดเห็นที่ไม่ดีและ
ไม่พึงพอใจต่อประสบการณ์การคลอในด้านนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า ผู้คลอด
รับรู้ประสบการณ์ในด้านนั้นอย่าง เป็นกลางมีความคิดเห็นที่แสดงถึงความพึงพอใจ
ในด้านนั้นหรือหมวดนั้นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายความว่า ผู้คลอด
รับรู้ประสบการณ์การคลอดในด้านนั้นหรือหมวดนั้น เป็นไปในทางที่ดีหรือทางบวก
และมีความพึงพอใจในประสบการณ์การคลอดในหมวดนั้นระดับสูง

2. วิเคราะห์การรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวมจากการ
นำคะแนนความคิดเห็นในหมวดต่าง ๆ ทุกข้อ ของผู้คลอดทุกคนในแต่ละกลุ่ม
มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมโดยแปล
ความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเป็นระดับการรับรู้ประสบการณ์การคลอด
ของผู้คลอดโดยใช้เทคนิค 25% ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 40.00-59.99 หมายความว่า
ผู้คลอดมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดครั้งนี้ เป็นไปในด้านลบ

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 60.00-99.99 หมายความว่า
ผู้คลอดมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดครั้งนี้ในระดับปานกลางไม่เป็นไปในด้าน
บวกหรือด้านลบ

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 100.00-120.00 หมายความว่า
ผู้คลอดมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดครั้งนี้ เป็นไปในด้านบวก

3. นำคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ประสบการณ์การคลอดมาในแต่ละ
หมวดและโดยรวมเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่ม
ควบคุมโดยการทดสอบค่าที่ (t-test) แบบ Matched by pairs เช่นกัน